

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, zvečer izzemljeno nedelje in pramike ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 34 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi samopojni, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljalne naročnine se ne ozira. — Za emanačila se plačuje od peterostopne peti-vrate po 14 h, če se oziroma tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni naj se izvolé frankovati. — Kopirski se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištvu telefon št. 85.

Novi davki.

Vlada je predložila državnemu zboru dva zakonska načrta, namreč zakon o zvišanju davka na žganje in zakon o državnih prispevkih deželnim zakladom. Ker velja sedanji zakon o davku na žganje samo še do 1. septembra t. l., želi vlada, da se novi zakon reši čimprej in še pred počitnicami poslanske zbornice. To pa ne pojde tako lahko, kajti imenovana zakona obsegata velevažne določbe, ki jih bodo hoteli poslanci preštudirati in pretehtati. Težava bo pa tudi zaradi davka na sladkor. Poslanska zbornica je sklenila znižanje tega davka, gosposka zbornica pa se vsled vpliva finančnega ministra to znižanje zavrgla. Pri razpravi o davku na žganje bo ta konflikt zaradi davka na sladkor gotovo igral veliko vlogo.

Novi davek na žganje, ki ga zahteva vlada, je jako krut. Davek za kontingentirano žganje se zviša za 50, oziroma 54 kron, za ekskontingent na 140 oziroma 164 kron. Zvišanje znaša torej pri hektolitr kar 50 kron.

Žganjepitje je slaba navada, vendar je že Liebig, ki je kaj več znal kakor krompir peči, pojasnil, da hoče država ravno iz najrevnejših ljudi izpreštati ogromne milijone davka. Žganje pije najrevnejši ljudje, kmetje in delavci najnižje vrste. Ti ljudje žive slabo, in čim bolj se jim podraži žganje, toliko bolj se jim otežkoči življenje. Žganju se tak človek ne odpove, nego si raje odtrga potrebni denar od ust. Kolikor dražje je žganje, toliko manj in toliko slabše se hrani tak človek. Z zvišanjem davka na žganje pa so udarile tudi rodovine žganjepivcev. Čim več bo oče moral dati za pijačo, toliko manj bo ostalo njegovi rodovini za hrano.

Včasih se je reklo: kolikor večji je davek na žganje, toliko manj ga bodo ljudje pili. S tem so zakonodajalci tolažili svojo vest. Izkazalo pa se je, da je bilo to utemeljevanje in sklepanje gola fikcija. Visokost davka na žganje ne vpliva čisto nič na množino konsuma. Klasična priča za to je kranjska dežela. Vse deželno gospodarstvo kranjske dežele sloni na snopsu, a konsum žganja se le vedno množi.

Nemoralno in nesocialno je torej, da hoče država sedaj z novim davkom na žganje silne milijone izpreštati iz najrevnejših slojev.

En del teh milijonov, ki jih bo nesel davek na žganje, se porabi za zvišanje oficirskih plač, drugi del pa se porabi za pomoč v velikih finančnih stiskah nahajajočim se deže-

lam. Tem bo seveda precej pomagano. Leta 1909. bodo dežele dobile 53.7 milijonov kron, dočim so doslej dobivale 19.2 milijona. Kranjska, Stajerska in Koroška dobe poleg odstotka, ki nanje odpade, še posebno vsoto kot nadomestilo za davek na žganje, ki so ga prej pobirale.

Deželam bo torej kolikor toliko pomagati, čeprav s to pomočjo še ne bo konec mizeriji v deželnih finančnih in še ne bodo pokriti deželni deficiti. Kaj bo pa z občinami, zlasti z malimi kmečkimi občinami. Te so tudi v velikih stiskah in si ne znajo pomagati, a za te občine se živa duša ne zmeni, najmanj kmečki poslanci. Plen, ki se napravi z novim davkom na žganje, si bodo delile država in dežele, male občine pa se bodo pod nosom obrisale. Vedno več se od njih zahteva, vedno večji so njih izdatki, dohodki pa se jim bodo najbrž še zmanjšali.

Vlada namreč predlaga v znižanju postav, da se definitivno zniža sedanji zemljiški davek za 15 odstotkov in davek od poslopij za 12.5 odstotka. Dejanjski ne bo to pri državnem davku nič zaleglo, ker se s tem le stabilizirajo že uvedeni popusti. Toda dežele in občine bodo ta popust čutili. Doslej se je namreč pobiralo deželne in občinske doklade od polnega zneska predpisanega državnega davka in ne glede na popust. S stabiliziranjem popusta se zniža predpisani davek in se bodo naklade pobirale od znižanega zneska. Seveda bo dohodek iz nakladsedaj znatno manjši. Če bodo dežele in občine hotele ohraniti svoje dosedanje dohodke, bodo morale zvišati naklade.

Naj navedemo en izgle. Komur je bilo dozda predpisanih 100 K zemljiškega davka, jih je v resnici plačeval le 85. Kranjska dežela je pobirala 40% doklado. Ta se je računala od celega predpisanega davka, je torej v tem slučaju znašala 40 K. Odlej bo pa dežela dobivala samo doklado od davka 85 K, torej samo 34 kron. Pri nakladi 100.000 K na zemljiški davek znaša izpadek že 6000 K. Ako bo hotela dežela ohraniti svoje sedanje dogodke, bo morala doklade precej znatno zvišati. In to isto velja za občine, morda še v večji meri kot za deželo.

Za l. 1909. se je obetala temeljita davka reforma, ki naj bi pomagala deželam in občinam. Iz tega pa menda ne bo nič, ker hoče vlada, da se novi zakoni o davku na žganje, o prispevkih države deželnim finančnim in o znižanju zemljiškega in lišnega davka uveljavijo do l. 1917.

pepelnjake, nastenske plakete in drugo drobnjav. S tem je Zajc uvedel v Slovenijo umetniško, nadrobno obrt, ki je nemškimi, italijanskimi in francoskimi tovarnarjem donesla velike kapitale. Zato ga treba podpreti tembolj, da se nam ta obrt ohrani in po možnosti razširi. Mesto tujih produktov naj krasi naša domovja domača izdelka. Obžalovati je, da se Zajčev najboljše dosedanje delo, Kozakove sanje, o katerem smo svoječasno že poročali, ne bode vilo v bron, ker bi bili stroški neprimerno veliki. Bronsirana skupina je na prodaj v Schwentnerjevi trgovini.

Zdaj izdeluje Zajc osnutek za veliki kip sv. Janeza Nepomuka, ki se ima vsled oporoke ranjkega Ivana Nep. Majdiča postaviti na trioglatem trgu pred sodnijskim poslopjem v Kranju. Stroški so proračunjeni na okroglih 30.000 kron in mojster Zajc je se odločil, da se odpove tradicionalnemu upodabljanju sv. Janeza Nepomuka in da ga upodobi na moderni način v večji, dramatiški razgibani skupini. To idejo je gotovo pozdravljati z veseljem, ker bode v našo domačnabožno umetnost prinesla novo življenje in novih motivov. Saj je že kar dolgočasno, če se istega

Zakaj se inteligenca odteguje cerkvi?

Na to vprašanje je odgovarjal g. Lenart Lotrič, ki je snoči predaval na prošnjo »Splošnega slovenskega ženskega društva« v veliki dvorani »Mestnega doma« ob velikanski udeležbi ljubljanskega občinstva, predvsem pa dam, članic omenjenega društva.

G. govornik je izvajal sledeče: Inteligenca se odteguje ravno tako protestantski in pravoslavni kakor katoliški cerkvi. Proticerkveni duh se vedno bolj razširja v ljudske mase in vse institucije današnjega družabnega reda. To gibanje je tem intenzivnejše, na čim višji stopnji izobrazbe in kulture stoji kak narod. Inteligenca pa se je dandanes notranje že takorekoč čisto razšla s cerkvijo, ona je izgubila cerkveno vero. Dandanes bi bil inteligent, ki bi odkritosrčno veroval v vse nauke katoliške vere, res bela vana. Celo takozvano klerikalno razumnštvo tvorijo notorični ateisti. Inteligenca pripada po večini le formalno še cerkvi iz raznih vzrokov, omenjenih pozneje.

Do tega proticerkvenega stališča je pripeljal inteligenco nujno njena miseljski razvoj in proticerkvenega prepričanja postane vsak, kdor zdravo misli, ni hinavec in mu je bila dana prilika spoznati cerkev in klerikalizem od blizu. Glavni vzrok, da je inteligenca zavrgla katoliško vero, je predvsem ta, da mnogo več ve, nego so vedeli prednamci. Ve, kako je nastalo prvotno krščanstvo, kako je nastala hierarhija, cerkev, njeno bogastvo, njena politična moč.

Jezusov nauk je povzročil naravno-socialni prepoved družbe; Jezusovi nauki so bili vera beračev, zatiranja. Oznanjeval je ljubezen, bratstvo vseh ljudi. Jezus je bil največji boritelj za človeške pravice, za ljudsko pravo, zato so ga sramotno križali, češ, da ruje proti tedanjemu družabnemu redu, da moti vero. Križati ga je dala tedanja duhovščina in oblasti, reprezentantje cerkve in države.

Prve krščanske občine so bile ustanovljene na temeljih Jezusovih naukov in je v njih vladal prostovoljni komunizem. O kakih duhovniških kasti ni bilo govora. Prvi kristjani niso imeli nikakih škofov, nadškofov, patrijarhov ali celo kaknega nezmotljivega papeža.

Kakor hitro se je pa začela razvijati in utrjevati organizacija hierarhije, je začelo iti hitro navzdol z vzvišenimi Jezusovimi nauki. Tisti, ki so prej preganjali čisti Jezu-

sov nauk, so obrnili orožje drugače: sprejeli so Jezusovo vero po imenu, v srečo so pa ostali stari in Jezusov nauk popačili. Za Konstatina je postala že precej popačena krščanska vera državna vera rimskega imperija. Konstatin je izrabljal krščanstvo v politične namene. Ustanovil je krščansko cerkev, ki je bila vedno v prvi vrsti politična organizacija in pri njeni ustanovitvi je tekla kri. Vera, ki je bila prej kruto preganjana, je sama začela srdito preganjati drugovernike.

Posebno hitro se je dvignil pomen in moč rimskih nadškofov, poznejših papežev. Njih bogastvo se je neizrečeno množilo, zlasti z darovi rimskih dam, ki so si za drag denar kupovale nebesa. Tiho sodelovanje duhovnikov pri oporokah je bilo že takrat zelo razvito, tako da je moral cesar Valentinijan izdati postavbo, da bi na ta način omejil to grdo navado duhovništva.

Z bogastvom je rastla politična moč cerkve, rimski nadškofje so začeli delati na to, da so postali papeži, absolutni vladarji cerkve. Podjarjili so si cele države. Cerkev je ustvarila srednjeveški svetovni nazor in na njem temelječi družabni red, fevdalizem, ki se je opiral na moč hierarhije in implementaške kaste.

Ko je prišla cerkvena vera povsod do zmage, pokristjanili so njeni vladarji večino narodov z nasiljem, mečem, prelivanjem krvi. Narodom so vzeli vsako svobodo. Vsa moč, pravo in imetje je pripadalo duhovniški in plemenitaški kasti, ljudstvo je pa padlo v politično, gospodarsko in duševno sužnost. Iz tega sledi, da cerkev ni bila nikdar božja ustanova, ampak človeška, ker se ni ravnila po Jezusovih naukih. V njenem imenu se je morilo, ropalo, sežigalo. Najboljši in najnpravnnejši ljudje so padli kot žrtev cerkvenega nasilja.

Cerkev je dosegla v 14. stoletju vrhunec svoje politične moči. Tu pa je prišla doba osvobođenja ljudstva iz duševnih in telesnih spon. Na eni strani so začele rušiti temelje cerkvene vere reformacije, na drugi strani pa se je pojavila renesansa. Nastopila je doba prave znanstvene metode, ki se je postavila na stališče svobodnega znanstvenega raziskavanja. S tem se je veda ločila od biblije, ki ji prej ni dala svobodno dihati. Delo reformacij so nadaljevale razne politične revolucije, boj proti cerkveni avtoriteti je prešel polagoma v fazo boja proti kraljem in fevdalizmu. Prišla je doba socialnih bojev, predvsem proti cerkvenemu despotizmu, ki je glavni temelj vsakega absolutizma in nasilja.

V tej novi fazi boja živimo mi. Vidimo, kako se rušijo poslednji ste-

bri versko - militarističnega svetovnega nazora, ki ga je ustvarila srednjeveška cerkev, istočasno se pa ruši tudi temelj današnjemu družabnemu redu, ki je še po večini produkt srednjeveškega svetovnega nazora. Ni je na svetu moči, ki bi ubranila ta padeč, dasi delajo gotovi krogi, da bi ga odstranili. Vsled tega se bje vroč boj med cerkvijo kot politično institucijo ter med razumnštvom. Tega boja ne bo preje konec, predno ena-tor popolnoma ne podleže. V tem idejnem boju, boju ljudskega razuma za napredek, ni mogoče nikakega kompromisa. Človeštvo se mora izkupati iz morja nevednosti in vraž, kamor ga je spravila cerkvena vera, vzeti se mu morajo predsodki, ki temelje na neresnicah. To je boj razuma proti reakciji.

Danes živimo v tisti prehodni dobi, ko staro umira, novo si pa še ni pridobilo splošnega priznanja in veljave. Mi živimo že na koncu dobe tega boja.

Da bje inteligenca boj proti reakciji, jo sili v to nujno vseh njen miseljski razvoj. K temu koraku jo sili šola sama, predvsem verski pouk sam, kjer začno dokazovati verske nauke, za katere dokazov treba ni. Posledica tega dokazovanja so verski dvomi, verska indiferentnost in popolno otrešenje cerkvene vere. Inteligent pa sploh pri vsem študiju sprevidi, da je nemogoče združiti tisti otročji primitivni svetopisemski svetovni nazor z moderno vedo, ker ve boljše marsikaj od cerkve, ki se noče ozirati na dokazane resnice, ampak se drži samo biblije. Zato sta si prava veda in cerkvena veda nasprotni kot noč in dan in zato imamo dvojen kulturni svet, srednjeveški in modern. Nepremostljiv prepad je med njima, in to priznava oficialno cerkev sama.

Moderna družba pa živi s cerkvijo v velikem razporu tudi v političnem oziru. Cerkev je predvsem, kakor že omenjeno, že od svoje ustanovitve v prvi vrsti politična organizacija, vera ji je pa bila vedno jako izborno sredstvo v dosego političnih ciljev. Katolicizem moramo pojmovati kot teokratični sistem vladod božjo, v praksi je pa le vlada duhovniške kaste. Cerkev vidi predpogoj svojega obstoja v družabni neenakosti v oslabelem fevdalnem sistemu. Zato gre roko v roki z monarhijami in plemenitaško kasto. Vsi ti trije faktorji so v dekadenci, da bi si pa še podaljšali dobo svojega umiranja, se bratsko podpirajo med seboj.

Predpogoj vladanja duhovniške kaste je neenakost in podložništvo v človeški družbi. Tako stanje družabnega reda pa zahteva zopet nezavednih, slepo poslušnih ljudi, od tod pa

LISTEK.

Upodabljajoča umetnost.

Stvaritelj Prešernovega spomenika, kipar Zajc, se je nastanil v Ljubljani. V njegovem ateljeju najdemo po vseh mizah in policah polno majhnih sadrovih kipcev, ki se tam jedva uliti suše, da pridejo na umetniški trg. Nekaj jih je Zajc imel le-to razstavljenih pri Schwentnerju: bakantino bajnega, razkošnega telesa, plesočo v strastnem bakanalu. Glavo ima ovito s trsem, obraz pa jej je divji, užgale so se v njem strasti. Jako lepa je linija njenega v plesu vrtečega se telesa. Slična, le mlajša in nežnejša je tudi plesoča bajadera, majestetično mirna pa je nad vse prikupno in umetniško izdelana Rusinja v narodni noši. Osnutki za te majhne, za dekoracijo manjših sob namenjene kipe, je Zajc izvršil že pred leti. Zdaj pa uliva te vsega priporočila vredne podobe v mavec, da jih potem razpeča za neznatne novce. Poleg kipcev modeluje tudi za trgovino namenjene umetniške stvarce,

svetnika na vsakem vogalu vidi upodobljenega na isti način. Mesto Kranj pa bode s tem spomenikom dobilo umotvor, ki mu bode resnično v kras.

Poslovimo se za enkrat od kipa Zajca in nadaljujmo svoje opazovalno potovanje po mestu. Kakor sem že omenil, kontroliramo kulturni Slovenci napredovanje slovenske upodabljače umetnosti skoro zgolj po izložbenih oknih svojih narodnih trgovin. To je nedostatek, ki ga vse-kakor treba odpraviti čimprej. Ne le da izložbena okna iz večine prav nič niso primerna za razstavljanje umetnin, zlasti večjih ne, najmanjše pa še za razstavljanje modernih slik, ki zahtevajo posebno svetlobo in gotov prostor, so skrajno neprikladna tudi še zaradi tega, ker pred izložbenim oknom ni tistega miru, ki je brezpogojno potreben, kadar hočemo umetnino resnično uživati in premo-triti. Prvič ovira pocestno vrvenje, drugič pa je nadvse ženantno, dalj časa postaviti pred izložbo, ker te bodo bistril ljubljanski mecene hitro imeli na sumu, da stojijo pred izložbo samo zato, da delaš flane. Mimogrede in na hitro pa se umetnine ne gledajo, še manj pa uživajo. Sicer se

nam obeta umetniška galerija, pa vidi bog, kdaj bode kaj iz nje. In končno z njo temu nedostatku še ne bo odpomagano, kajti vanjo se bode pač vzprejemala edinole umetnine, ki so njena last. In sploh je njen namen ves drug. Zato menim, da bi bilo najbolje, urediti to vprašanje takole: Vsled znanih mahinacij je mestna občina prisiljena zgraditi novo poslopje za državno obrtno šolo. Ali ob tej priliki ne bi bilo mogoče, da v tem poslopiju odmeni po vseh modernih zahtevah urejeni veliki umetniški ateljeji, ki bi ga občina kot lastnica poslopja proti mali najemnini odajala v porabo domačim upodabljajočim umetnikom? Saj je znano, kolika je naša mizerija ravno v tem pogledu. Kadarkoli je treba izvršiti kaj večjega, se domači umetnik nima kam dejati. Tako je bilo, ko je Gangl delal Vodnika in Valvazorja, tako je sedaj, ko Peruzzi dela cesarjev spomenik in ko Berneker ne more najti prikladnega prostora, da bi v Ljubljani izvršil Trubarjev spomenik.

S primerno urejenim ateljejem bi bilo odpomagano tej mizeriji, obenem pa bi naši umetniki imeli lokal, v katerem bi se mogli svobodne-

je gibati. Zdaj se morajo gnesti po zasebnih stanovanjih, ki so iz velike večine vse drugo nego prikladni za slikarja ali kiparja. Saj taka dvorana ne bi stala bogvedi koliko in končno, vsaj bi se vsaj deloma percentuirala iz najemnine. Tako na primer bi v njej lahko bila za stalno ljubljanska zasebna slikarska in risarska šola, kakršno ima sedaj akad. slikar Jakopič. In v tej dvorani bi se od časa do časa razstavljali najnovejši, še ne kupljeni umotvori. Preverjen sem, da bi se produkcija v tem slučaju vse bolj poživila, ožji bi bil stik umetnikov in plodovitejša bi bila konkurenca.

Ta ateljeji bi se nadalje uporabljali za večje perijodične umetniške razstave, prirejane od domačih umetnikov, in v njem bi končno našle prostora istotako perijodične potujoče razstave, na katere moramo Slovenci tudi končno misliti. Večina nas iz svoje domovine sploh ne pride, tako da nam ostajajo neslovenske umetnine domača tuje, ako se ne oziramo na reprodukcije. Če bi imeli pripraven razstavni lokal, bi lahko privabili medse razstave nedomačih umetniških zvez in posameznih umetnikov in tako neprimerno razširili

sledi, da je v interesu cerkve in plemstva, da ostane ljudstvo zabito, nezavedno.

Katolicizem je tip absolutnega monarhizma, zato je pa vedno tega branil proti novodobnemu demokratizmu. Katoliška cerkev je s svojo hierarhično organizacijo najdovršnejši sistem aristokratizma.

Politični idealcerkve je nezdržljiv s političnimi cilji moderne družbe, ki zlasti od francoske revolucije počenši spe hitrih korakov k demokraciji. Vedno glasnejši je glas po politični svobodi. Papež Pij IX. je pa proklel tiste zakone v Avstriji, ki so podeljevali državljanom pravice in svoboščine, namreč osnovne zakone naše ustave iz leta 1867. in 1868.

Moderna družba stremi po splošni osvoboditvi ljudstva, in sicer v političnem oziru s pomočjo demokratizma, na gospodarskem s socializmom, v duševnem življenju pa s pomočjo svobode vesti. Povsod pa pride v diametralno nasprotje s cerkvijo.

Največji odpor moderne družbe proti cerkvi vlada v moralnem oziru. Cerkvena teorija in praksa sta si povsem različni in ima duhovščina vedno dvojno moralo: eno zase, eno pa za ljudstvo. Uči na primer ljubezen do bližnjega, dejansko pa preganjanje neusmiljeno vsakogar, kdor ni njen absoluten privrženec. Cerkev bi se danes sežigala ljudi, ako bi imela srednjeveško moč in oblast. Pobožen in naven j je, kdor je njen pristaš, vsak drug je pa po njenih naukih brezbožnež in nenraven, četudi mu ne more očitati nobenega takega dejanja.

Nato je govornik podal par drastičnih primerov o nezmotljivosti papežev in cerkvenih koncilov, (na cerkvenem zboru v Maconi se je le z enim glasom večine proglasilo, da ima ženska duša), pojasnjeval moralno »sv.« Alfonza Liguorija, predvsem njegov probalizem in mentalno rezervacijo, podal nasprotje cerkvenega prava z našim pravnim mišljenjem (n. pr. usmrtni drugoverca ni umor) ter zgodovino spovedi, ki jo je leta 1215. lateranski cerkveni zbor proglasil za zakrament, pripovedoval, kako so nastali odpustki, se prodajali in kako se je z njimi zlorabljal verski čut, pravil, da ves kult katoliške cerkve ni drugega kakor zmes starih predkrščanskih verskih obredov, celo ritual katoliški je plagijat starih ritualov. In to bi naj bi bila potem božja institucija?

Cerkveni razvoj lahko primerjamo s človeškim življenjem. Cerkev ima svojo otroško, deško, možko dobo in dobo staranja, v kateri je zdaj, ko jo drži pokonci le še preteklost. Peklenska vrata je res ne bodo premagala, ker jih ni, pač pa jo bo uničila izobrazba, moderna kultura.

Cerkev umira in v sreči večine evropskega ljudstva ne živi več. Mesta, centra civilizacije, se odtegujejo cerkvi, ki se zateka na deželo, kjer upa na daljši olstoj. To je važen degeneracijski simptom.

Ker je med cerkvijo in moderno družbo nepremostljiv prepad, obstaja za poštenega in odkritosrčnega človeka le ta alternativa: ali veruje v vse, kar cerkev uči, ter potem ostane v njej, ali pa ne veruje, vsled česar mora, če je časten in dosleden človek, izstopiti iz nje, kajti hinavščina je, da je človek katoličan le v matriki, v srcu pa ne.

Da inteligenca, ki je v svojem srcu proticerkvena, ne izstopa iz cerkve, je vzrok verski indiferentizem pa tudi to, da cerkev dandanes deloma še regulira življenje. Glavni vzrok je pa materialna moč cerkve in ker nese materialni dobiček, so ljudje na zunaj verski. Brez konfesijske se ne dobi državnih služb.

Med inteligenco se računa tudi duhovščina. Tudi ta povečini ne ver-

jame tega, kar propoveduje, ampak večinoma igra vlogo grdih hinavcev, ki so šli v semenišče le zaradi materialne preskrbitve. Zato je pri nas v Avstriji duhovska služba še rokodelstvo, ki ima zlato dno.

Povsem mirno lahko trdimo, da večino v katoliški cerkvi tvorijo dandanes versko brezbržni in neverni ljudje, ki so le formalni člani njeni. Cerkev to zadostuje, kar je zopet simptom njene dekadence. Število pravih katoličanov je naravnost malenkostno.

Mi Slovenci pa moramo biti še posebej odločni nasprotniki katoliške cerkve. Našemu narodu so vsilili krščanstvo z mečem. Pod krinko krščanstva je podjarmilo tuje plemstvo naš narod. Vzelo mu je vsako svobodo, sploh vse, pravo in zemljo. Krščanstvo je zasušilo naš narod. Vzgojilo je v njem tisti suženjski značaj, tisto brezmejno vdanost v tujo voljo. Posledice tega suženjskega značaja čutimo še dandanes. Krščanstvo je krivo našega podjarmljenja, ničanja in germanizacije. Znamenje tega suženjstva so utrjeni gradovi nemške gospode in cerkvice po gričih. S svojo protireformacijo nam je uničila katoliška cerkev našo že lepo se razvijajočo kulturo. Narod je izmrgala. Na drugi strani pa mu je s svojim navajanjem k pasivnosti, slepi vdanosti v tujo voljo in k suženjski poslušnosti uničila samozavest, energijo in veselje do podjetnosti. Od tod naše slabo gospodarsko stanje in naša velika kulturna mizerija.

Na našem narodu se je pokazala v vsakem oziru inferiornost, manjvrednost katolicizma, predvsem na gospodarskem polju.

Ako hočemo Slovenci ineti kako bodočnost, se moramo otresti pogubnih vplivov katolicizma. Moramo se povzdigniti predvsem pravno. Ta novi prepovedi je mogoče edino na podlagi svobodne šole. Denar, ki se porabi v cerkvene namene, naj se da v kulturne. Mi zahtevamo šol, pravega svobodnega pouka.

Vse to bomo dosegli, če odstranimo, kar nas zavira v našem kulturnem razvoju. Narod moramo zato izobraziti, da bo postal zaveden, samozavesten, da bo začel neodvisno misliti.

Le na razvalinah cerkvene kulture se more razviti prava kultura. Burno ploskanje pazno poslušajočega občinstva je sledilo tem besedam.

Državni zbor.

Dunaj, 11. junija. Pri današnjih razpravah je zbornica skoro prazna, tem živahnije življenje pa je zunaj na hodnikih in v vestibulu. Deputacije avstrijskih pokrajin, ki se udeležijo jubilejskega sprejema, so prišle v parlament, da prisostvujejo seji najvišje zakonodajalne korporacije. Posamezne poslance je videti na hodnikih v živahnem razgovoru s svojimi rojaki. Kuluarji nudijo danes izredno pestro sliko: videti je skoro vse avstrijske narodne noše. Največjo pozornost so vzbujali Dalmatinci v svojih slikovitih pestrih narodnih kostumih, Poljaki iz okolice krakovske in tirolski streliči. Poslanci raznih strank so se trudili, da bi preskrbeli tem redkim gostom v parlamentu vstopnice na galerijo. Kmalu so bile vse vstopnice zasežene in na stotine ljudi je moralo oditi, ne da bi se jim bila izpolnila želja videti pri delu ljudski parlament. Ob polu dvanajstih je predsednik otvoril sejo. Galerija je bila natlačena polna; poslanci so z zanimanjem zrlji na živo barvno sliko, ki se jim je nudila na galeriji. Predsednik je odredil prečitane došli vlog, kar med poslušalci na galeriji ni vzbudilo posebnega zanimanja. Poslanec Fran Roblek je vložil interpelacijo na ministra notranjih

del, na justičnega, finančnega in trgovinskega ministra radi rešitve pritožbe občine Kokarje v neki jezikovni zadevi, poslanec Matko Mandić pa je interpeliral ministrskega predsednika in ministra notranjih del radi izgredev italijanske sodrge ob priliki skupščine »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Pulju in radi pristranske razdelitve podpor v Podgradu. Na to se je nadaljevala nadrobna debata o proračunu. Prvi je govoril Čeh Bulin, ki se je pritoževal proti sistematični germanizaciji s strani državnih oblasti na Moravskem. Češki agrarec Kotlař je črtal stališče agrarne stranke v narodnih vprašanjih, razpravljal o perečih kmetijskih zadevah in končno zahteval, da se mora starostno zavarovanje raztegniti tudi na samostojne delavce. Na to so govorili poslanci Kuranda, Kolischer, Kolessa in Budig. Malorus Kolessa je zahteval razne reforme na agrarnem polju, ustanovitve maloruskega vseučilišča v Lvovu in polemizoval proti trditvi, da je maloruski jezik samo dialekt ruščine. Zionist dr. Mahler je zagovarjal narodno avtonomijo kot edini lek proti narodnim bojem. Hrvat Dulibić se je pritoževal radi zapostavljanja in zane-marjanja Dalmacije, češki klerikalec Šramek pa je skušal ovreči trditve prof. Masaryka o katoliški cerkvi. Ko sta še govorila socialni demokrat Schummeier o katastrofi v Otakringu in krščanski socialc Prisching, je predsednik razpravo prekinil ter odredil, da bo prihodnja seja v soboto.

Tiskovni odsek.

Dunaj, 11. junija. Tiskovni odsek je danes razpravljal o kompetenci sodišč pri tiskovnih pregreških. Razprava je temeljila na predlogu poročevalca dr. Skedla, naj se tiskovni zločini odkazujejo porotnim sodiščem, tiskovni prestopki pa sodiščem, v katerem bo en sodnik po poklicu in dva laika. Bielošliwew je predlagal, naj bi se vsi tiskovni pregreški radi razžaljenja časti odkazali rednim sodiščem. Debatu o tem predmetu se bo nadaljevala v prihodnji seji.

Hišni in hišno-razredni davek.

Dunaj, 11. junija. Finančni minister dr. Korytowski je v »Kolu poljskem« podal izjavo, da bo vlada tekom desetih dni predložila državnemu zboru predlogo, s katero se ima znižati hišni in hišno-razredni davek.

Podržavljenje železnic.

Dunaj, 11. junija. Železniški odsek je imel danes sejo, da razpravlja o pogodbi glede podržavljenja češke severne železnice. Minister dr. Derschatta je izjavil, da je podržavljenje te železnice prvi korak v tej akciji in da se bo vlada trudila, da polagoma podržavi vse železnice. Pogajanja z državno železniško družbo so v polnem tiru, vendar pa se ni naadejati, da bi se v kratkem mogla končati. Odsek je nato končal razpravo o podržavljenju severne železnice.

Wahrmundova afera.

In o m o s t, 11. junija. Profesor Wahrmund izjavlja, da pod nobenim pogojem ne odneha od svojega načelnega stališča. Naučno ministrstvo mu je prepovedalo imeti predavanja in seminarske vaje, proti temu se je sicer pritožil na upravno sodišče, vendar pa se smatra za obvezanega, da se ukloni tej prepovedi, dokler se končno ne reši to pravno vprašanje. In o m o s t, 11. junija. Svobodno-miselno dijaštvo je sprejelo resolucijo, v kateri izjavlja, da dijaško gibanje ni naperjeno proti osebi naučnega ministra, marveč samo proti politiki

naučnega ministarstva, za katero so merodajne samo klerikalne grožnje. Praga, 11. junija. Na nemški tehniki je nabit razglas, da je rektor sistiral predavanja za nedoločen čas.

Padeo barona Raucha?

Du na j 11. junija. Iz zanesljivega vira se nam poroča, da je položaj hrvaškega bana barona Raucha do oela omajan, ker so na najvišjem mestu skrajno nesadovoljni z njegovo politiko. Baron Rauch bo že v najkrajšem času prisiljen odstopiti, da napravi prostor nekemu zelo popularnemu hrvaškemu politiku, ki bo naslanja se na hrvaško-srbsko koalicio uredil preporna vprašanja med Hrvaško in Ogrsko. Govori se, da je bodoči hrvaški ban grof Miroslav Kulmer.

Ogrsko-hrvaški parlament.

Budimpešta 11. junija. Zbornica je razpravljala o železniških investicijah. Prvi je govoril poslanec Supilo v madžarskem jeziku ter se pritoževal proti krivicam, ki jih zadajajo Madžari Hrvaški. V istem smislu so govorili tudi hrvaški poslanci Babić, Lukinić, Mažuranić in Srb Budisavljević. Na izvajanja hrvaških delegatov je odgovarjal državni tajnik Szterenyi ter skušal dokazati, da Ogrska [ne dela nobene krivice Hrvatom. Zbornica je sprejela investicijsko predlogo.

Sestanek v Revalu.

Reval, 11. junija. Angleške vojne ladje so danes zjutraj ob 3. odplule iz tukajšnjega pristanišča, ne da bi oddale običajnih salutnih strelcev.

Reval, 11. junija. V političnih krogih zatrjujejo, da se je med carjem Nikolajem in kraljem Edvardom, oziroma njihovimi ministri doseglo popolno sporazumljenje glede reform v Makedoniji in glede dogodkov v Perziji in Afganistanu.

Dopisi.

Z Bleda. Za novice v našem leto-višcu skrbte tujci, ki so začeli prihajati od vseh strani in pa — naš župan. Ta je imel že večkrat priliko svojim nasprotnikom pokazati svojo moč in brezobzirnost. Dogodek z dne 2. maja osvetljuje našo trditev. Tisti dan je bil hišni posestnik in liberalni gostilničar Anton Ropret tiran po orožniku v občinsko pisarno. Ljudje so po cesti obstajali, gledali ta nenavaden prizor in delali svoje dovtipe. Mislili so, da se je moral celo težko pregrešiti zoper postavu. Morebiti je kradel, ali pa goljufal ali pa celo koga ubil. Kaj še! Policijsko uro je kot gostilničar prestopil, zato ga je župan dal prignati po orožniku in občinski svet ga je kaznoval ta velikanski prestopok s 4 K. Tudi drugod gostilničarji prestopajo policijske ure in so zaradi tega kaznovani, pa nikoli se še ni slišalo, da bi županstvo za tako malenkostno zadevo klicalo žendarmersko asistenco. Kaj takega se more zgoditi le pri nas. Omeniti je, da je Ropretova gostilna »pri Kapsu« ena boljših gostilen, kjer se shajajo večinoma liberalni Blejci. — Županovo pristranstvo kaže tudi to-le: Trinajst vil okoli Blejskega doma nima nobene javne poti, privatna pota k njim so pa popolnoma zanemarjena. Ali mislite, da je župan ukazal takoj narediti ceste k tem vilam na občinske stroške? Kaj še! K svoji vili tik zdravškega doma jo je ravno zdaj dal napraviti na občinske stroške, onih 13 posestnikov naj se pa po zraku vozi domov, ako drugače ne morejo ali ne smejo v svoje hiše. Nam se tudi zdi, da je trotoar na Mlinem, ki je že dovoljen, veliko bolj potreben in nujen, kakor ta cesta. Za malenkostne zadeve, da

se more znositi nad svojimi nasprotniki, ima župan čas, časa pa nima za tako važno stvar, kakor je lepa naprava na Straži, ki je pred več leti veljala tisoče kron, zdaj pa je ta lep razgled s Straže privatni posestnik zaprl javnosti in županstvo pusti vse to zadevo v nemar. Izdaja tiskane občinske bilance ali gospodarskega občinskega računa koncem leta, kakor je bila to prejšnja leta navada, se je opustila menda zato, da ne zve-mo, kako gospodarijo. Vse to kaže, da ima župan debelo bruno pred očmi, pa ga re vidi, ker zmiraž išče pezdirlja v očeh svojih nasprotnikov.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. junija.

— Čast je kradel. — Pod tem naslovom je poročal v torek »Slov. Naod«, da se je imela vršiti pred ljubljansko poroto obravnava proti uredniku »Slovenca« Moškrcu, a je prišlo do poravnave, ker se je »Slovenec« uredništvo zavezalo prekl-ovati vsa žaljenja proti gosp. Cotiču iz Trsta, kakor tudi plačati vse teko-ko pravde nastale stroške. »Čast je kradla!« moramo danes ponavljati. Kdo? Kdo druga kot »Gorica« vedna družica »Slovenca«! Za dan 2. junija je bila določena porotna razprava proti listu »Gorica«, kateri je meseca septembra lanskega leta na prav žaljiv način kradel čast potom tiska učiteljstvu v Rihembergu na Gorškem. Umazana očitanja so se v »Gorici« ponavljala več tednov pod raznimi naslovi. V prvi vrsti je »Gorica« blatila rihemberško učiteljstvo, da je ono uprizorilo ves škandal, ki je nastal o priliki odkritja spominске plošče pes-niku S. Gregorčiču v Rihembergu, da je učiteljstvo nekako pripravljalo šol-sko mladež, naj ta razgraja na dan odkritja na slavnostnem prostoru. Prizadeži učitelji Plesničar, Možina in Bric vložili so na pristojnem mestu tožbo. Ko se je imela vršiti pretekli teden v Gorici pred poroto obrav-nava, zlezlo je junaški »Gorici« srce v hlače. Prišlo je do poravnave. »Go-rica« se je zavezala plačati vse sodne in druge stroške, priobčiti v listu izjavo, v kateri vse napade na rihem-berško učiteljstvo prekljuje in obža-luje. To izjavo prinaša včerajšnja »Gorica« z dne 9. t. m. »Slovenec« in »Gorica«! Čestitam!

V Dravljah bodo v nedeljo po-poldne ob 3. uri slovesno otvorili gasilni dom. Blagosloviti ga jim pa duhovščina noče, razen če ji izroče oblast nad njim. G. župnik baje zahteva za tisti blagoslov, naj se zavežejo, da se ne bo v gasilnem domu nikdar plesalo in nikdar bralo naprednih časnikov in knjig itd. Toda v Dravljah je nekaj mož, ki ne bodo dali iz rok gasilnega doma, katerega so si po-stavili z veliko požrtvovalnostjo in za katerega je prispeval kmet, obrtnik in delavec v potu svojega obraza prislužene vinarje. Koliko hiš so že zidali brez duhovniškega blago-slova pa so ljudje v njih prav srečno žive! V St. Vidu n. pr. so pa bla-gosiljavljali in blagosiljavljali tisti ro-kodelski dom, pa vendar ni nič držalo. Niti rokodelsko društvo se ni ohranilo, v hiši pa je resnični gos-podar Klanfarjev Tone, le z zastavo še letajo njegovi vajenci po raznih klerikalnih slavnostih, da priporočajo njegovo »klatfarjo«. — Torej kar slovesno naj otvorijo svoj dom in ponosni naj bodo nanj. V društvu naj se pa v ljubezni družijo in vadijo, da bodo res mogli biti v sili svojemu bližnjemu na pomoč. Bog bo pa go-tovo blagoslovil njihovo pošteno delo. Na pomoč!

Pri občinski volitvi v Gor-njem gradu dne 10. t. m. je na vsi črti zmaga napredna stranka.

svoje estetično obzorje. Končno bi se v tej dvorani — v posebnem oddelku, ki bi bil nalašč zato odgrajen, dala aranžirati tudi še neka druga, trajna izmenjujoča razstava. Med nami je namreč v privatni lasti precej umetnin, ki so se javnemu uživa-nju odtegnile z istim hipom, ko so prešle v zasebne sobane in salone. In škoda bi bila, če bi ostale javnosti odtegnjene. Zato se je porodila misel, da bi se našel primeren lokal, v katerem bi se te privatne umetnine za-časno razstavljale. Proti primerni garanciji bi zasebni lastniki svojo umetnino prepustili razstavljalnemu komiteju v toliko, da jo za nekaj časa razstavi v svojem lokal. K po-sameznim umetninam bi se izgotavljalo pojasnjujoče besedilo, ki bi opo-zarjalo na bistvene momente dotične umetnine nekako tako, kakor to sto-re teksti v ljubljanski ljudski gale-riji reproduciranih slik. Na ta na-čin bi se estetično občutenje vse-stransko poglobilo, pritegnili bi se k estetičnemu uživanju tudi širši sloji. In s tako razstavo bi končno revidi-rali domačo umetniško produkcijo in nemalo v zasebnikih vzbudili esteti-čno konkurenco.

V oknu »Narodne knjigarne« na Jurčičevem trgu je portret Primoža Trubarja, ki mu ravno letos slavimo štiristoletnico rojstva, izvršen od akademičnega slikarja Sternena. Kakor sem že svoj čas omenil, je to prva slovenska razjedanka (radie-rung), ki je prišla v javnost in celo na umetniški trg. Cena jej je tako neznatna, da bi si jo v okras svojega domovanja pač lahko omislil vsak inteligenten Slovenec. Tako radi in toliko govorimo o slovenski umetno-sti, ali od tega naši umetniki ne mo-rejo živeti. Sicer se je Sternenovih razjedenk že dokaj prodalo, vendar pa je odjemateljsev še vse premalo. Zato mi bodi dovoljeno, ponovno opo-zarjati nanjo.

V izložbi Dragotina Hribarja v Šelenburgovih ulicah je one dni raz-stavil nekaj risb mlad slovenski ri-sarski talent Fr. Sterle. Rodom iz Cerknice poseča tukajšnjo obrtno šo-lo. Več njegovih risb, večinoma iz-vršenih s peresom, je objavil »Dom in Svet«. V Hribarjevem oknu raz-stavljene glave so se kaj prijetno od-likovale po spretnem, tudi v podrob-nem marljivem risanju. Ni bilo god-no vse, kar je razstavil, krajnice so

bile brez duše, suhoparne, s kredo ri-sane glave starcev pa so upravičeno vzbujale pozornost. Mlademu talentu treba še šole in širšega opazovanja, pa se bode iz njega razvil še prav iz-boren risar.

Akad. kipar Peruzzi je s svo-jim cesarjevim spomenikom skoro gotov. In presenečena bode slovenska javnost, ko se spomenik na jesen slo-vesno odkrije, ker bode zagledala ne-kaj neoporečno lepega. Ob Peruzzi-jevem spomeniku se ni treba bati mučnih debat, kakršne so razburjale slovensko javnost, ko se je odkril Prešernov kip. Zato je ves tisti skep-ticizem, ki se je od nekod zanesel proti temu sicer še mlademu, pa tem od-ličnejšemu modernemu umetniku, docela neopravičen. Ne bodem se spu-ščal v opisovanje, to ostani prihra-njeno za priliko otvoritve. Poudariti sem hotel le, da dobimo s Peruzzi-jevim cesarjevim spomenikom v Ljub-ljano nekaj modernega, in kar je va-žnejše, nekaj umetniški resnično do-vršenega, lepega. Brezdvomno je, da se bode ta spomenik kaj srečno odli-koval od vseh ostalih naših spomeni-kov. Zgrajen v moderni dekorativni arhitektoniki je poln lepih črt, naj-

lepše na njem pa je veliki relief, predstavljajoč delavsko rodbino, tre-petajočo v strahu, ko čuje iz daljave, kako ruši potres majko belo Ljub-ljano.

Na jesen dobimo v Ljubljano tudi še Trubarjev spomenik, ki ga bode iz belega kamna tukaj izvršil slovenski akad. kipar Berneker. Njegov osnutek je žel pri odboru za Trubarjev spomenik nedeljeno hval-o. Tudi ta spomenik je zasnovan do-cela moderno: sredi zelenja se dviga živa skala, iz nje pa raste kremen-mož Primož Trubar. In kakor da se je po njegovi silni volji skala izpre-menila v prižnico, se njene črte pro-ti vrhu prelivajo v obliko prižnice, Trubar — upodobljen do pasu, — se odluča od skale, v levici drži knjigo, obraz mu je resen, zbirajo se mu mi-sli, da jih zdajinjzaj odene v živo besedo in da z njimi povede svoje ljubljene rojake v deželo, ki mu je sveta, obljudjena. — Berneker je iz-med najboljši nadarjenih slovenskih kiparjev, zato je tem hušje, da se mora vsled skepticizma svojih roj-akov na Dunaju boriti z gladom in splošno mizerijo. Je pač čudno, da splošno vlada mnenje, da je naročila

dajati edinole takim umetnikom, »ki so se že izkazali«. S tem se greši na dvojno stran. Prvič se novinec jemlje prilika, da »se izkažejo«, in drugič se kopičijo naročila takim, ki že imajo eksistenčno možnost, dočim mora umetnik, ki se še ni upeljal v javnost, in naj si je še tako nadar-jen, trpeti največjo bedo. Z izvršit-vijo Trubarjevega spomenika Berne-kerju v gnotnem oziru ne bode do-sti pomagano, ker je zanj določena vsota neznatna. Zato mi bodi dovo-ljeno, na tem mestu opozoriti nanj umetniške interese. Tudi nagrob-ni spomeniki se dajo napravljati umetniški — skoro za isto ceno, ka-kor manufakturna dela kamnosekov. Mučno je govoriti javno o zasebnih odnošajih umetnikov, toda smatrati jih je za javno zadevo, ker si z druge strani lastimo pravico, kritikovati naših umetnikov delavnost in nede-lavnost.

Kakor vidimo, dobi Ljubljana v najkrajšem času dvojce spomeni-kov-umotvorov, in to je vesel znak napredovanja javnega umetniškega občutenja.

Iz drugih atelijejev pa ob drugi priliki kaj. Fr. Kobal.

— **Iz šolske službe.** Suplent na šoli v St. Lambertu pri Litiji, g. Alojzij Lilič, je imenovan za provizoričnega učitelja in šolskega voditelja istotam.

— **Promocija.** V soboto je bil na vseučilišču na Dunaju promoviran za doktorja prava g. Andrej Novak, o. kr. avskultant v Trstu, brat tukajšnjega odveta g. Frana Novaka. Čestitamo!

— **Iz živinozdravniške službe.** Višji okrajni živinozdravnik Josip Vollosocheg je premeščen iz Ljutomer v Konjice.

Odlikovan ognjevesec. Gosp. Ivan Ferlič, član prostovoljnega gasilnega društva v Novem mestu, je dobil za 25letno zaslužno delovanje častno svetinjo.

Sestanek narodnih dam, sotrudi ob razvijanju zastave slovenskega pevkega društva „Ljubljanski Zvon“ bo v nedeljo, 14. t. m. ob 10. dopoldne, in ne kakor je bilo določeno že ob 11. Ker se bodo na sestanku obravnavale zadeve odločilne važnosti, prosim sklicateljica številne, točne udeležbe.

Slovensko gledališče. Novoimenovani ravnatelj slovenskega gledališča, gosp. Fran Govekar, je danes odpotoval angaževati nove člane za dramo, opero in opereto na Dunaj, češka mesta in v Berlin. Za časa njegove odsotnosti ga zastopata g. magistratni koncipist Fr. Jančigaj in g. kontrolor Fran Rozman. Posrečilo se je pridržati in angaževati vse dosedanje domače sile, a upati je, da se pridobi še nekaj novih Slovencev in Slovenk. Dramatična šola se začne julija meseca. Repertoar obsega moderne in starejše opere, najnovejše operete ter klasične, literarne, moderne in ljudske drame in veselice. Ves spored se objavi pred začetkom sezone.

Slovensko akademsko društvo „Adrija“ v Pragi priredi dne 13. junija ob 8 zvečer v „Narodnem domu“ (št. dvor. 1) na Kralj. Vinogradih IV. redni občni zbor.

„Narodna stranka za štajersko“ ima v nedeljo 28. t. m. ob 11. dopoldne shod svojih zaupnikov v „Narodnem domu“ v Celju.

Pred upravnim sodiščem bo 24. t. m. javna ustna razprava o pritožbi F. M. Regorskega v Ljubljani proti poljedelskemu ministru zaradi lova.

Premestitev. Inženir Franc Schwingenschuss, vodja električne cestne železnice v Ljubljani, je imenovan za odgovornega vodjo za električno cestno železnico v Meranu.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani, priredi v soboto, dne 13. junija 1908 zvečer ob 8. uri v veliki dvorani hotela „Union“ drugo javno produkcijo gojenec „Glasbene Matice“. Vzored: 1. a) Fr. Gerbič: Arija Petra iz opere „Kres“. b) G. Mayerbeer: Arija Neluska iz opere „Africanka“, poje g. Rudolf Trošt (Sola g. Gerbiča, II. razred). 2. a) Fr. Schubert: Pot v podzemlje. b) W. A. Mozart: Arija Sarastra iz opere „Čarobna piščalka“, poje g. Josip Križaj. (Sola g. M. Hubada, II. razred). 3. a) S. Wendsen: Romanca. b) Fr. Drdla: Srečana v a duru, na gosli svira g. Ivan Trošt. (Sola g. Jos. Vedrala, VI. razred). 4. a) O. Nicolai: Arija Ane iz opere „Vesele žene vindzorske“, b) G. Mayerbeer: Arija paža iz opere „Hugenoti“, poje gđ. Josipina Susteršič. (Sola g. M. Hubada, III. razred). 5. Fr. Liszt: Legenda. Na klavir svira g. Niko Štritar. (Sola g. Jos. Procházka, VIII. razred). 6. a) H. Marschner: Arija Ane iz opere „Jan Heiling“, b) K. Goldmark: Studenček, pesem. Poje gospa Jeanetta plem. Foedranspergova. (Sola g. M. Hubada, III. razred).

7. a) B. Smetana: Arija Jankota iz opere „Prodana nevesta“, b) Ch. Gounod: Arija Fausta iz opere „Faust“, poje g. dr. Pavel Kozina. (Sola g. Fr. Gerbiča, V. razred). 8. a) W. A. Mozart: Trospev iz opere „Čarobna piščalka“ Tamara — gospa Jeanetta plem. Foedranspergova (III. razred). Pamino — g. Leopold Kovač (I. razr.). Sarastro — g. Josip Križaj (II. razr.). b) B. Smetana: Sesterstvo iz opere „Prodana nevesta“ Marinka — gospa Jeanetta plem. Foedranspergova, Katinka — gđ. Josipina Susteršič, Nežika — gđ. Mira Zupanc (II. razred), Krušina — g. Leopold Kovač (I. razr.), Miha — g. Vladimir Stamoar (I. razr.), Keal — g. Josip Križaj (II. razred). (Sola g. M. Hubada) Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstop prost na sedeže in stojišča. Sedeži na balkonu in v prvih vrstah v parterju 1 K za ono občinstvo, ki hoče v pokritje stroškov kaj žrtvovati. Dobivajo se na večer produkcij pri blagajni. Vzored se dobi istotam brezplačno.

Jugoslovanska akad. društvo „Sloga“ v Ljubnu si je izbralo dne 6. t. m. sledeči odbor: Predsednik: Dragotin Rudolf, 1. tajnik: Milorad Lazarevič, 2. tajnik: Jakob Kučan, blagajnik: Kserksej Klunčenko, revizorja: Dobri Toprakčič in Manfred knez Borelli.

Zlet notranjskih sokolskih društev se je določil na nedeljo 12. junija. Po daljšem času bomo torej zopet imeli priliko videti sokolsko delo v večji meri in pestrosti. Ta dan prihite v Logatec gostovo vsi, ki se zanimajo za razvoj notranjskega Sokolstva. Javne telovadbe se udeleži članstvo, ženski oddelek in naraščaj. Natančnejši spored priobčimo v kratkem. Po telovadbi se vrši na senčnatem vrtu hotela „Kramar“ narodna veselica s petjem, godbo plesom, bogatim srečelom itd. Svira popolna idrijska godba. Na vrtu bodo postavljeni paviljoni, kjer bodo strele vrle logaške dame s izbornim pivom in vinom, vsakovrstnimi jestvinami, sladolemom itd. Ako bo prišel vsak le malo dobre volje seboj, razviti se bo morala tu v najboljšo. Brezdvomno bo vladalo veselo vrvenje ter nepriključna zabava. Pripravljalni odbor se obrača do vseh posebnih na notranjskih društev s prošnjo, da se glede svojih prireditelov blagohotno ozirajo na ta I. zlet notranjskih sokolskih društev. Obenem vabi tem potom vsa bratska in druga društva, da se udeležijo tega zleta korporativno ali po deputaciji, kar naj blagovolje naznaniti najpozneje do 30. t. m. načelniku pripravljalnega odbora cand. iur. Tomo Tollaz ziju v Logatec.

Novo sokolsko društvo. Družna vlada je potrdila pravila telovadnega društva „Sokol“ v Logatec. Ustanovni občni zbor se sklucuje v kratkem.

Ustanovni čebelarški shod v Cerknici bo 14. t. m. ob 3. uri pop. v ondotnem šolskem poslopju. Na shodu bo predaval zastopnik ostr. čeb. društva g. nadučitelj A. Likozar. S tem se vabijo vsi čebelarji in prijatelji čebelarstva, posebno pa še mladina, da se shoda obilo udeležijo.

Kolesarska dirka v Gorici, ki je bila v ponedeljek odložena radi slabega vremena, se bo vršila v nedeljo 14. t. m. po prvotno določenem sporedu. Lahko bodo imeli istočasno svoj ples na gradu in na veselico v „Hilmitichu“ v Rožni dolini, menda v korist „Lege“.

Prostovoljno gasilno društvo v Stobu bo dne 13. in 14. junija praznovalo 60letnico vladanja cesarja Franca Jožefa I.

Jubilejni petkronski denar je izšel. Na njem je vtisnjena na spodnji strani doprsna cesarjeva podoba, na zadnji pa mlada ženska z lavoriko vejico v desnici, z levico pa kazoč na letnici 1848—1908. Okrog nje je napis: „Duodecim lustris gloriose peractis“.

Novi dvajsetkronski bankovci se izdajo z 22. junijem. Datirani so z 2. januarjem 1907. Istočasno se bodo pobirali stari 20kronski bankovci z dne 31. marca 1900. Ti bodo imeli veljavo le še do 30. junija 1910. Po tem dnevu jih bodo avstro-ogrske banke sprejemale le še v zamenjavo. Po 30. juniju 1916 pa izgube vso veljavo.

Državna subvencija. Za vodovod v Gotnici pri Kočevju je dalo poljedelsko ministristvo 11.300 kron državne podpore, torej polovico, kolikor stane vodovod.

Dve nemški posestvi prešli v slovenske roke. V Ormožu je kupil hišo pok. mizarja Windischeha g. Fr. Hanželič star. iz Hardeke. Vuhredu ob Dravi je pa kupil Urmovo posestvo vrl narodnjak gosp. Peter Mravljak, veleposelnikov sin pri Sv. Antonu na Pohorju. S tem je prešlo glavno gnezdo in shajališče ondotnih hajlovcov v slovenske roke.

Uradne ure na tukajšnjih državnih uradih so povod mnogim pritožbam od strani občinstva. Ako imaš kaj opravke pri davkarji, opraviti ga moreš le od 8—12. dopoldne in od 2—5. popoldne. Marsikdo, ki ima tudi drugače kako delo in ne samo hoditi v davkarji, ima čas od 12—2. popoldne, ko je pa davčni urad zaprt. Želeti bi bilo, da bi se uradne ure nastavile od 8 zjutraj do 2. popoldne, s čimer bi bilo občinstvu mnogo ustreženo, kakor je bilo v prejšnji mestni davkarji, ko so bile take uradne ure. Davkoplačevalce.

Pozor! Zveza avstrijskih tovarnarjev, mehanikov in trgovcev šivalnih strojev je prosila pri trgovskem ministristvu odpomoči napram neerelnosti strank, katere kupijo šivalne stroje na obroke, potem jih pa še preden so plačani zastavijo. Če je hotel imeti trgovec tedaj svoj stroj nazaj, je moral zastavljenci povrniti vse tozadevne stroške. Trgovsko ministristvo je izdalo razsodbo na podlagi §-a 4. zakona z dne 23. sučca 1885. št. 48 drž. zakonika, da se bodo šivalni stroji sicer še nadalje lahko zastavljali, toda trgovcu kateremu stroj še ni bil izplačan, ne bode treba povračati zastavnine, če bode zastavljeno v tem smislu preje na kak način opozorjena, da je stroj še lasti trvdke. Da pa tiči v tem oziru tudi za stranko, ki je tak stroj zastavila, nevarnost, pregreši se namreč češče prav lahko hudo delstva goljufije, je razumno.

Salutirsko društvo se je ustanovilo v Logatec. Člani se ne bodo odpravljali pri pozdravljanju, ampak po vojaško pozdravljali.

Novi društvi. Ustanovilo se je „Prostovoljno gasilno društvo“ v Zagorju ob Savi ter „Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Črnomelj“.

Šentjanška železnica je skoraj dogotovljena. Tir je položen ves in gramozni vlaki vozijo sem in tja. Otvoritev železnice bo najbrž avgusta.

Pohotnež. V Trstu je 33letni Alojzij Janoschi iz Italije izvršil svojo pohotnost na 3letni Stefaniji Malisan. Zaprlj so ga.

Najden v cerkvi. V cerkvi sv. Antona novega v Trstu so našli lepega kakih 8 dni starega fantička zavitega v papir. Otrok je bil povit v najfinjšo plenico, okoli vratu je imel svileni rutico. Čigav je, se ne ve.

Požar. V soboto je vzbuhnil v Šikobah na Dravskem polju ogenj, ki je uničil sedmim posestnikom gospodarska in deloma hišna poslopja. Živino so rešili. Baje je bilo zažgano.

Kača v človeškem želodcu. Blizu Djakova v Slavoniji je kmetu Čabloviču zlezla skozi usta kača v želodec, ko je spal na polju na hrbtu. Ko se je moč zbudil, mu je bilo silno težko v želodcu, kajti kača se je gibala in hotela priti ven. Poskušala je priti skozi grlo, a vselej je morala nazaj. Tri dni ni mogel Čablovič nič jesti in nič piti. Tu so mu ljudje svetovali, naj se vleže zopet na hrbet, pa pojde kača iz njega. Moč se je ravnal po nasvetu — in kača je res prišla iz njega. Za resnico te vesti ne prevzamemo odgovornosti.

Požar. V Lonjeru pri Trstu je prednočnim izbruhnil požar v hiši Lucioje Dolenc in uničil 50 kvadratnih metrov strehe, predno so ga udušili. Škoda je velika.

Bojko Lahov v Gorici od slovenske strane se že izvršuje. Nesramnosti in tolovajstva v ponedeljek v Gorici so bila taka, da so kar sama pokazala pot bojkota. Med laškimi trgovci vlada velika zbehanost.

Obesil se je v ponedeljak v Poljšici pri Podnartu ondotni gostilničar. Vzrok samomora ni znan.

Utopljenko se potegnili iz Mure pri Čaurku. Truplo je brez prstov na nogah in rokah. Moralo je biti več mesecov v vodi.

Nesreča. V kemični tovarni v Hrastniku je 20letni delavec Ivan Marinko prišel z lučjo v prosor, napolnjen z užigljivimi plini. Nastala je eksplozija in Marinko je dobil smrtonosne poškodbe.

Sto let stara ženska. V Krminu na Goriškem živi Elizabeta Zoržut, ki bo jutri stara sto let. Kljub revščini, ki jo je trpela, je ženska še vedno krepka in opravlja domača dela.

Ogenj na parniku. Na Lloydovem parniku „Austria“, ki ga popravljajo v arzenalu v Trstu, je nastal večeraj ogenj, ki so ga sicer kmalu pogasili, ki je pa napravil veliko škodo.

Iz drugega nadstropja je padla 9letna hči snažilca oken v Celovcu. Pretresli so se ji možgani.

Prijet tat. V Trstu so prijeli 24letnega delavca Mihaela Petriča, ravno ko je v nekem stanovanju vlomil v omaro in ukradel zlatnino in obleko iz nje.

Kap je zadela v Trstu 29letnega nosilca premoga Mihaela Juriševiča, ki je bil takoj mrtev.

Strela je udarila v Kobaridu v Bergmanovo hišo. Raznesla je par zidov, druge nesreče pa ni napravila. K sreči ni bilo nobenega človeka takrat v hiši.

Tat manufakturnega blaga 33letni Franc Vake iz Pastinja na Štajerskem je kot voznik špediterja Quandesta v Mariboru kradel v ondotnem skladišču Južne železnice razno manufakturno blago, kakor za možko obleko, platno, robce itd. Skupna škoda znaša 770 K. Vake je bil pred mariborskimi porotniki obsojen na 13 mesecev težke ječe.

Izkaz štev. 5 darov za Elzabetno bolnico: G. C. J. Hamann 5 K; g. Anton Požlejš, trgovec 5 K; g. prof. Alfonz Paulin 4 K; g. Ant. Kanc, drog. 5 K; g. Marija Boek, Begunje 5 K; g. Anton Fetičoh Frankheim, kanonik 5 K; gg. brata Pollak 20 K; g. Josip Smrekar, prof. bogolovja 10 K; g. Vinko Majdič, veleindustrijalec Kranj 200 K; g. Fran Gerkmann, učitelj v poklju 3 K; g. Oskar Wratschko, pol. svetnik 5 K; g. J. S. Benedikt, trgovec 10 K; g. Emerih C. Mayer, bankir, Gradec 100 K; g. Emerih Mayer, bankir v Ljubljani 100 K; g. Viktor Nagy, trgovec 5 K; g. Karl Kastl 30 K. Vsa ta izkazanih darov 512 K, preje izkazanih 7441 K 50 v. Vseh skupaj 7953 K 50 vin.

Poredneži. Te dni so mladi poredneži pri mestnem poslopju v Komenskega ulici s kamenjem pobili 30 šip, pokvarili vrata in tudi kljuko pri teh so iz nagajivosti pokvarili ter napravili za tem 22 K škode.

Pobegnili sta predvečerašnjim iz tukajšnje prisilne delavnice korigenda 14letni Ivan Reisinger rod. iz St. Petra v Zgornji Avstriji in 18letni Martin Hutter iz Ebersteina na Koroškem. Oba govorita le nemško in sta oblečena v letno korigendsko obleko.

V deželno bolnišnico so pripeljali večeraj 18letno Jožefo Kovačičevo iz Mirne peči, kateri je doma padla petrolejka iz roke. Kovačičeva je dobila po životu hude opekline.

Novarna igrača. Večera je se je dijak Anton Luschitzky v svojem stanovanju na Mestnem trgu igral z neko strelno kapico, katero je nekje našel in brskal z jekleno iglo. Kapica se je vžgala in eksplodirala. Luschitskemu je pri tem odtrgalo prvi člen desnega kazalca, druge prste pa mu je le osmodilo. Poklicali so takoj zdravnika, da mu je ustavil kri in ga obvezal.

Plaha. Danes ponoči je prišla v neko gostilno na Poljanski cesti neka boljša polovica po svojega moža. Ker se je pa v gostilni obnašala zelo nedostojno, so jo postavili pod kap, kar ji seveda ni ugajalo. Na ulici je začela z novega še huje kričati in ker le ni bilo miru, so si ga prebivalci sami napravili. Nek hlapec, ki menda tudi ni bil z nočnim koncertom posebno zadovoljen, je natočil škaf vodo in jo vrgel v razjarjeno žensko. Ko se je vode otrsela liki kokoš, je skočila h „krstnemu botru“ mu vzela klobuk, katerega še sedaj ni dobil nazaj in nato končala s koncertom.

Delavsko gibanje. Večera je se je iz Amerike pripeljal 95 Hrvatov in Slovencev, iz Beljaka pa se je povrnilo 9 Hrvatov v Zagreb. — Predvečerašnjim se jih je pripeljalo 350 ne 850, kakor smo pomotoma poročali. **„Društvena godba ljubljanska“** koncertuje danes pri večerni kinematografski predstavi „The Elite Biograf“, na vrtu hotela pri Maliču. Začetek ob 8 zvečer.

„Društvena godba ljubljanska“ koncertuje jutri zvečer v hotelu „Južni kolodvor“ (A. Seidl). Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina prosta.

Drobne novice.

— **Drugi tir na sibirski železnici.** Ruska duma je sprejela vladno predlogo, da se na sibirski železnici položi drugi tir. Stroški bodo znašali okroglo 100 milijonov kron.

— **I. vsesrski časnikarski shod** bo v Petrogradu 5. julija.

— **Dezertacije na ameriškem vojnem brodogradu.** Iz New Yorka poročajo, da je na ameriškem vojnem brodogradu ob prihodu v kaliforniško vodovje desertiralo več nego 1000 pomorščakov.

— **Železniška nesreča.** Pri Maffleju na Francoskem je skočil večeraj s tira neki osebni vlak. Blagovni voz je padel na lokomotivo, ki je vžgala ves vlak. Pet oseb je mrtvih, nebroj pa težko poškodovanih.

— **Proces Sičyanski.** Obravnava proti morilcu galiskega namestnika grofa Potockega, visokošolcu Sičyanskemu bo 30. t. m. v Lvovu, ako ne bo kakih posebnih zaprek.

— **Usodepolna zamenjava.** V Orthu ob Donavi je gozdar Stummer snedel prašek, ki je bil baje narejen proti glavobolu. Komaj ga je snedel, se je zgrudil in se jel zvijati od grozovitih krčev. Zdravnik dr. Heindl je poskusil prašek in s strahom zapazil, da je v prašku strihnil. Stummer je umrl na zastrupljenju, dr. Heindla pa je še rešil njegov zdravniški kolega.

Telefonska in brzojavna poročila.

Jubilejski sprevod.

Dunaj, 12. junija. Jubilejski sprevod se je izvršil po programu ob najlepšem vremenu. Večjih nesreč se ni prigodilo. Reševalno društvo je interviralo v 276 slučajih, izmed teh jih je bilo 27 težkih. Historičen sprevod ni bil nič posebnega, dočim je sprevod dežela zbudil mnogo zanimanja. Če se objektivno sodi, se mora priznati, da je skupina s Krauskega, ki je med sprevodom popevala „Hej Slovani“, vzbudila dokaj pozornosti. Največji vtisk na gledalce so napravili Poljaki in Dalmatinci — tako Hrvatje, kakor Srbi — v svojih pestrobarnih narodnih nošah. Ob 1/4 na 2. popoldne je bil sprevod končan. Nižjeavstrijska pevska zveza je po končanem sprevodu pred cesarjem zapela neko himno, na kar je župan dr. Lueger pozdravil cesarja. Cesar se je na kratko zahvalil ter izrekel svojo zadovoljnost, da se je sprevod tako lepo posrežil.

Dunaj, 12. junija. Cesar je z velikim zanimanjem gledal sprevod. Ne da bi se kaj utrudil, je stal ves čas med sprevodom, ki je trajal več kakor tri ure.

Dunaj, 12. junija. Pri sprevodu je napravilo silno mučen vtisk dejstvo, da so bile tribune nasproti parlamenta docela prazne, dasi so se sinoči sedeži ponujali že za 5 kron. Praznih je bilo okoli 44.000 sedežev. Centralni odbor je snoči iskal ljudi, da bi zasedli brezplačno prostore v bližini cesarjevi. Sprevod je morda imel delni moralni uspeh, efekt, materialno pa je končal s popolnim fiaskom. Čehi se sprevoda niso udeležili.

Poslanska zbornica.

Dunaj, 12. junija. Poslanska zbornica bo šla 27. t. m. na velike počitnice, gosposka zbornica pa 30. t. m.

Japonska pieteta.

Tokio 12. junija. Večera so Japonci odkrili v Port Arturu spomenik padlim ruskim vojakom. Spomenik je postavljen na stroške japonske vlade. Slavnosti je prisostvoval general Nogi in več ruskih častnikov.

Druga zarota proti kraljevski rodbini na Portugalskem.

Lisabona, 12. junija. Iz Lisabone javljajo: Policija je zadnje dni zaprla veliko oseb, ne da bi se vedelo zakaj. Sedaj je prišlo v javnost, da je redarstvo zasledilo strašno zaroto proti vsem članom kraljevske rodbine. Zarotniki so nameravali 18. t. m. v cerkvi Estrella umoriti kralja Manuela, vojvodo Alfonza in obe kraljici materi Amalijo in Marijo Pijo. Na čelu zarote so bili republikanci Avila, Duarte in Mendes, ki so tudi prevzeli nase nalogo, da izvrše umor. Večina zarotnikov je zaprtih, med njimi je več takih, ki so bili udeleženi že pri atentatu na kralja Dom Karlosa, a so bili pomiloščeni. Ječa Moniciosa, kjer se zapirajo politični zločinci, je prenapolnjena. Kraljeva telesna straža je pomnožena, kraljevi dvor stražijo vojaki.

Nameravan atentat na carja.

London 12. junija. Iz Revala javljajo, da je tamkaj izvršila par dni pred carjevim prihodom neka učiteljica samomor, ker je bila od revolucionarne organizacije v to določena, da umori carja. Ker ukaza ni hotela izvesti, se je raje sama končala.

Gospodarstvo.

— **Splošno kreditno društvo v Ljubljani.** Denarni promet meseca maja 1908: Skupni prejemki 295.982 kron 8 v, izdatki 297.647 K 64 v, torej skupni promet 593.629 K 72 v. Skupni promet od 1. januarja do 31. maja t. l. 2.638.726 K 85 v. Stanje hranilnih vlog in tekočega računa dne 31. maja 1908 1.185.394 K 12 v.

— **Mestna hranilnica v Novem mestu.** V mesecu maju 1908 je 209 strank vložilo 88.697 K 58 v, 253 strank vzdignilo 95.023 K 51 v, torej manj vložilo 6.325 K 93 v, 9 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 16.600 K — v, 371 menic se je eskomptovalo za 120.227 K, — v, stanje vlog 3.323.257 K 27 v, denarni promet 543.587 K 12 v. Vseh strank je bilo 1143.

Narodnjaki! Prispevajte za Trubarjev spomenik!

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306. Srednji zračni tlak 736.9 mm.

Junija	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
11.	9. zv.	742.1	16.1	brezvetr.	oblačno
12.	7. zj.	742.2	12.2	—	skor. obl.
—	2. pop.	740.5	22.1	slab jug	del. obl.

Srednja večerajša temperatura 16.1°, norm. 17.3°. Padavina v 24 urah 0.0°.

2 90

Ana Müller roj. Zupancić naznanja v svojem in imenu svoje hčerke **Anice** vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Vsemogočnemu dopadlo našega iskreno ljubljene soproga, oziroma očeta, brata in strica, gosпода

Antima Müllerja

gostilničarja in posestnika

danes, dne 10. junija 1908 ob 8. uri zvečer v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji, po dolgi in mučni bolezni, previdenega s sv. zakramenti za umirajočega, v 59. letu starosti, poklicati v boljše življenje.

Pogreb dragoga pokojnika bode v petek, 12. junija ob 4. popoldne iz hiše žalosti pri kolodvoru na mestno pokopališče.

Svete maše zadušnice se bodo služile v tukajšnji kapiteljski cerkvi in župni cerkvi v Prečni.

Prerano umrlega priporočam v pobožno molitev in blag spomin.

Rudolfovo, 10. junija 1908.

Tužnim srcem javljam v svojem in v imenu svojih otrok vsem sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je danes ob 1. uri popoldne preminil v 72 letu starosti soprog, oziroma oče, gospod

Janez Novak

upokojeni c. kr. sodni sluga

po kratki bolezni, previden s svetimi zakramenti.

Pogreb draga rajnika se vrši v soboto popoldne iz hiše žalosti. Priporočam draga rajnika vsem v blag spomin in molitev.

V Idriji, dne 11. junija 1908.

Apolonija Novak.

(Mesto vsakega posebnega obvestila.)

Sarg glicerini *strijeno in tekoče* *mjila* *zapravlja kuso* *belo in rdečo*

Sanatogen

Več nego 500 profesorjev in zdravnikov vseh kulturnih dežel ga je sijajno ocenilo kot najuspešnejši krepljivi in osveževalni pomoček.

Krepi telo. Jači živce.

Dobiva se po lekarnah in drogerijah. Knjižice pošilja zastoj in poštne prosto Bauer & Cie., Berlin, SW. 48. — Generalno zastopstvo: C. BRADY, Dunaj I., Fleisch-1:67-5 mark 1.

Gospodje

se sprejmejo na dobro meščansko hrano. 2078-1

Kje, pove uprav. „Slov. Naroda“.

Hotel „Južni kolodvor“
(A. Seidel.)

Jutri, v soboto, 13. junija velik **KONCERT**

Ljubljanske društvene godbe.
Začetek ob 8. zvečer. Vstop prost.
Za obilen obisk se priporoča.

A. SEIDEL
hotelir.

Glavnik za barvanje las!

Z navadnim česanjem izpremenimo sive ali rdeče las v pristno svetlo plavo, rjavo ali pa črne! Popolnoma neškodljivi! Se rabi lahko leta in leta. Na tisoče v rabi! Komad 5 K. Razpošilja.

J. Schüller na Dunaju II/2
10 Kurzbaugasse št. 4/30. 2947

Proda se

dobro idoča gostilna s trgovino in precej obširnimi posestvom tik cerkve pri Mariji na Zili ob Beljaku. Vprašanja naj se naslavljajo na Janeza Martina, gostilničarja pri Mariji na Zili pri Beljaku. 2010-2

Ura z verižico

za samo K 2.—.

Zaradi nakupa velike množine ur razpošilja švicarska razpošiljalnica: prekrasno pozlačeno 36-urno precizno uro ankerico z lepo verižico za samo K 2.— kakor tudi štetno ganelejo. — Po povzetju razpošilja.

Prusko-švicarska razpošiljalnica
F. WINDISCH v Krakovu U/38.

NB. Za neugajajoče denar nazaj. 2080

Izurnjenega

brivskega pomočnika

sprejme Ivan Potušek, brivec v Kranju. 2058-2

V konkurzu I. C. Juvancič

se nadaljuje prodaja

vinske posode, vina in drugih predmetov
tudi še v prihodnjih dneh. 2088

Inspektorje

zavarovalniške stroke (zavarovanje življenja) zmožne slovenščine in nemščine, ki imajo na Kranjskem dobre zveze in so zaupni v vsakem oziru, sprejme takoj starorenenirana zavarovalnica za življenje z gotovo plačo. 1387-8

Ponudbe z navedbo referenc pod „Zavarovalnica“ na uprav. „Slov. Naroda“.

10.000 parov čevljev!

4 pari čevljev samo 3 gid.

Vaš ugodnega ogromnega nakupa se odda za to nisko ceno: par moških in par ženskih čevljev, črnih ali rjavih na trakove s močno zbitimi podplati, najnovejše oblike, dalje par moških in par ženskih modnih čevljev, elegantnih in lahkih.

Val 4 pari samo 3 gid.

Za naročitev sadostuje dolgost. 2081

Razpošiljanje po povzetju.

Izvoz čevljev KOHANE, Krakov št. 31.

Neugajajoče rad zamenjam.

Prostovoljna prodaja!
Posestvo

Lorenca Begner v Nemški vasi pri Krakem, katero obsega hišo, gospodarska poslopja, vrt, vinograde, njive, travnike in gozde se bode 2009-2

v četrtek, po kresu, dne 25. junija t. l. ob 9. dopoldne na 1101 mesta prodajale skupno ali po kosih, ravno tako tudi premitnine. Plačilni pogoji ugodni. V hiši se izvršujejo gostilna, žganjarija in prodaja tobaka.

Posteljno perje in puh

oprano in osnaženo

1/2 kg od 45 kr. naprej

182-23 prodaja

C. I. Hamann
v Ljubljani.

1948-6

ANTON ŠARC

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 8.

Šivalnica z elektr. obratom: Sv. Petra nasip št. 7.

Šveticolikalnica: Kolodvorske ulice št. 8.

Srajce za gospode po meri od K 4 — naprej

„ „ „ iz angl. čefirja „ „ 6 —

Opreme za neveste (izborno domače delo) „ „ 400 —

Okazija mnogovrstnega perila, posamezni modeli.

Zelo znižane cene.

Zakaj v tujini iskati,
Če najboljšo pred pragom leži.

Planinškova pražena kava

se je vpeljala v kratkem času širom sveta.

In zakaj???

Ker je najfinejša kakovosti;
zato povsod priljubljena.
er je strokovno potom vročega zraka pražena;
zato fino aromatična.
er je prosta nezrelim in nezdravim zrn;
zato zdravju neškodljiva.
er je najizdatnejša
zato najcenejša.

Prva ljubljanska velika žgelnica kave
KAREL PLANINŠEK

Ljubljana, Dunajska cesta, nasproti kavarne Evrope.

470 19

Samo 6 dni

Havre-New York

Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz, Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje za vse slovenske pokrajine

samo 349 19

Ed. Šmarda

oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ljubljana Dunajska cesta 18 Ljubljana

v novi hiši „Kmetijske posejilnice“, nasproti gostilni pri „Rigovi“.

Podružnica v Splitu.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Celovcu.

Del. glavnica K 2.000.000.

Stritarjeve ulice št. 2.

Rezervni fond K 200.000.

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.